

Nr 69.

Ankom till riksdagens kansli den 12 december 1940 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till förmalningsersättningar jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen nr 74 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden den 8 november 1940, föreslagit riksdagen att till Förmalningsersättningar å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 34 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels en inom andra kammaren av herr *Hallagård m. fl.* väckt motion, nr 49, vari hemställts, att riksdagen i samband med beviljandet av anslag för beredande av efterbetalning åt jordbrukare, som före 16 oktober 1940 försålt brödspannmål av årets skörd, måtte uttala, att möjlighet till denna efterbetalning bör beredas *samtliga* jordbrukare, som före ifrågavarande tid verkställt sådan försäljning; ävensom att riksdagen med avslag på i propositionen begärt anslag till förmalningsersättning å 32 milj. kronor måtte uttala, att motsvarande belopp uttages genom ett förhöjt mjölpris.

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Liedberg* och *Janson* i Frändesta väckt motion, nr 50, vari hemställts, att riksdagen ville uttala, dels att formen för subvention genom förmalningsbidrag snarast måtte bringas att upphöra, dels ock att Kungl. Maj:t måtte överväga åtgärder för att efter behovsprövning förbilliga mjöl- och brödpriserna för de ekonomiskt svagast ställda medborgarna.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i ämnet har 1939 års urtima riksdag medgivit att inlösningspriset för vete och råg av 1939 års skörd finge bestämmas till 21 kronor 50 öre per deciton, räknat från den 1 juni 1940.

Under större delen av konsumtionsåret 1939/40 utgjorde genomsnittliga marknadspriset för brödsäd 21 kronor per deciton, varjämte kvarnarna för förmald råg erhöilo en gottgörelse av 2 kronor för deciton. Veteformalningen var däremot belastad med en veteavgift vid periodens slut av 50 öre per deciton. De råvarupriser, med vilka kvarnindustrien hade att räkna under större delen av nämnda konsumtionsår, voro sålunda för vete omkring 21 kronor 50 öre och för råg omkring 19 kronor för deciton.

Bihang till urtima riksdagens protokoll 1940. 11 saml. 2 avd. Nr 69.

Frågan om principerna för brödsädsregleringen upptogs till behandling vid 1940 års lagtima riksdag (prop. nr 276; jordbr.-utsk. utl. nr 60; riksd. skr. nr 427), som bemyndigade Kungl. Maj:t att med iakttagande av i huvudsak följande synpunkter fastställa de priser, som borde gälla vid nästa inlösningsstillfälle.

Statsmakterna borde icke vid dåvarande tidpunkt bindas vid visst inlösningspris beträffande 1940 års skörd. Emellertid syntes inlösningspriset för vete i varje fall icke kunna komma att bliva lägre än det för regleringsåret 1939/40 angivna. I fråga om priset för råg ansågs det, med hänsyn till att rågproduktionen under senare år avtagit, böra övervägas att bestämma detta något högre än priset för vete. Skulle skörden av vete och råg komma att understiga landets normala förbrukningsbehov, borde hinder icke resas mot att marknadspriset stega något över den mot inlösningspriserna svarande prisenivån. En alltför kraftig stegring av mjölpriserna borde emellertid å andra sidan motverkas. Detta kunde ske genom försäljning från upplagda reservlager. Ehuru vissa skäl kunde anföras för bibehållande av den prisrestitution, som i viss utsträckning lämnades kvarnar vid förmalning av råg och som åsyftat att förhindra stegring av priset på rågmjöl, förordades, att dylik restitution icke borde förekomma under regleringsåret 1940/41. Vad veteavgiften anginge, skulle det liksom hittills få avgöras av Kungl. Maj:t, huruvida avgiften skulle upptagas eller ej och i förstnämnda fall med vilket belopp densamma borde utgå.

I anledning av förslag av livsmedelskommissionen den 26 juli 1940 fastställde Kungl. Maj:t (jordbruksdepartementet) den 9 augusti 1940 inlösningspriserna för vete och råg per den 1 februari 1941 till 25 kronor per deciton. Höjningen av inlösningspriserna skulle dock icke föranleda någon höjning av mjölpriserna. Livsmedelskommissionen anmodades därjämte under hand att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till anstalter i detta hänseende. Därvid angavs att spannmålsaktiebolagets inneliggande lager av äldre skörd borde utförsäljas till de nya inlösningspriserna, och att av statsmedel skulle utbetalas förmalningsersättning till kvarnarna, vilken ersättning emellertid, även om därav föranleddes någon förhöjning av rågmjölpriset, skulle utgå med lika belopp för vete och råg. I samband härmed erhöll kommissionen även uppdrag att snarast avgiva förslag till utformande av reglering av brödsädsförbrukningen.

Livsmedelskommissionen inkom i skrivelse den 27 augusti 1940 med förslag i nyss berörda hänseenden (prop. sid. 4—8). Den 31 augusti 1940 meddelade Kungl. Maj:t (folkhushållningsdepartementet), i anledning av livsmedelskommissionens förslag, beslut av innehåll att förbrukningen av nyssnämnda varor skulle vara underkastad reglering från och med den 8 september 1940 på sätt i särskild kungörelse (nr 809) stadgades. Under tiden 3—7 september skulle handeln med mjöl och bröd vara underkastad provisorisk reglering. Enligt kungörelsen gälla bland annat följande bestämmelser.

Råg eller vete må ej förmalas av annan än den, som bedriver yrkesmässig kvarnrörelse och av statens livsmedelskommission erhållit tillstånd att däri idka förmalning av sådan spannmål (kvarntillstånd). Förmalning av råg eller vete, som sker i annat syfte än att i den ordning kungörelsen stadgar föryttra den erhållna varan eller därav framställda produkter, må ske blott mot kort, som enligt bestämmelse av livsmedelskommissionen medför rätt till förmalningen (förmalningskort), eller eljest blott efter tillstånd av kommissionen eller å dess vägnar (förmalningslicens). Förmalningskort utlämnas endast för förmalning av råg eller vete för tillgodoseende av husbehovet för ägare eller innehavare av brukningsdel, varå sådan brödsäd skördats, eller för person, som av honom njuter kost, stat eller födoråd, samt endast under förutsättning att vid senaste skörden å brukningsdelen erhållits minst den ifrågavarande myckenheten råg eller vete. Förmalning mot förmalningskort må ej ske med mindre vederbörande till kvarnen avlämnar en myckenhet råg eller vete, motsvarande den som skall förmalas. Förmalning må ske av råg eller vete, oavsett vilketdera slaget spannmål som avlämnats till kvarnen.

I fråga om förmalningsersättning innebar sistnämnda beslut den 31 augusti 1940, att statens livsmedelskommission bemyndigades att av medel, som kommissionen enligt tidigare bemyndigande ägde använda för upprätthållande av jordbruksregleringen, till personer och företag, som bedreve yrkesmässig kvarnrörelse, utbetala ersättning för råg och vete, som av vederbörande förmaldes under tiden från och med den 1 september 1940 till och med den 31 augusti 1941. För tiden till och med den 7 september 1940 finge dock ersättning utgå allenast för sådan förmalning, som skedde i syfte att föryttra den erhållna varan eller därav framställda produkter (handelsförmalning). Ersättningen skulle tills vidare utgå med ett belopp av 1 krona 50 öre per deciton för spannmål av 1939 års eller äldre skörd, som kvarnen förvärvat före den 1 september 1940, samt i övrigt med 4 kronor per deciton. Såsom villkor för utbekommande av ersättningen skulle gälla, att vederbörande kvarninnehavare vid försäljning av mjöl och gryn av råg eller vete efter den 31 augusti 1940 icke tillämpade högre priser än som livsmedelskommissionen bestämde.

Priset vid försäljning från Svenska spannmålsaktiebolaget till kvarninnehavare av fullgod spannmål av normal kvalitet bestämdes till 25 kronor per deciton, fraktfritt eller om transporten skedde sjöledes, cif kvarnplatsen.

I anledning av förslag av livsmedelskommissionen har Kungl. Maj:t (folk-hushållningsdepartementet) genom kungörelse den 11 oktober 1940 (nr 869) förordnat om beslag å brödsäd och fodersäd m. m. från och med den 16 oktober 1940.

Med stöd av bestämmelser i nyssnämnda kungörelse har härefter statens livsmedelskommission bestämt de priser, som skola tillämpas vid överlåtelse av beslagtagna spannmål — för råg och vete 25 kronor per deciton —, därvid dock dels vid frivillig överlåtelse av beslagtagna säd, beträffande bröd-

säd före den 1 februari 1941 och beträffande fodersäd före den 1 mars 1941. priset skall vara 2 kronor högre för deciton spannmål än som sålunda angivits, dels ock samma högre pris även skall gälla för spannmål, som hembjudes Svenska spannmålsaktiebolaget, därest hembudet sker i fråga om brödsäd före den 1 februari 1941 och i fråga om fodersäd före den 1 mars 1941. Vid kvarns inköp från spannmålsaktiebolaget eller dess ombud eller från förmedlare skall betalning däremot erläggas med priser, som med 35 öre per deciton spannmål överstiga de nyss nämnda.

Kungl. Maj:t (jordbruksdepartementet) har sedermera genom beslut den 18 oktober och den 8 november 1940, i anledning av livsmedelskommissionens nyssnämnda skrivelse den 11 oktober 1940 och kommissionens skrivelse den 29 oktober 1940, funnit gott ändra sitt beslut i ämnet den 31 augusti 1940 sålunda att förmalningsersättningen för vete och råg, som kvarnnehavare förvärvar från och med den 16 oktober 1940, tills vidare skall — under i övrigt oförändrade villkor — utgå med 6 kronor 35 öre för deciton.

Departementschefen har i fråga om regleringen av priset av brödsäd anført följande:

Redan då Kungl. Maj:t den 9 augusti 1940 efter förslag av statens livsmedelskommission fastställde inlösningspriserna för vete och råg av årets skörd, tedde sig skördeutsikterna mycket ogynnsamma. Med hänsyn härtill och i syfte att genom en förmånlig prissättning på den i år skördade brödsäden uppmuntra till utvidgad odling av vete och råg för nästa års skörd ansågs det motiverat att genomföra en väsentlig höjning av inlösningspriserna utöver de i föl fastställda.

För 1939 års skörd tillämpades ett pris av 21 kronor 50 öre för deciton vid inlösen den 1 juni 1940. Genomsnittspriset för såväl vete som råg var under större delen av konsumtionsåret 1939/40 ungefär 21 kronor för deciton. Inlösningspriset för såväl vete som råg av den nya skörden sattes genom Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut den 9 augusti 1940 till 25 kronor. Veteavgiften, som alltifrån den 1 november 1939 utgått med 50 öre för deciton, upphörde den 31 augusti 1940.

I samband med den i början av september genomförda ransoneringen av mjöl och bröd bragtes spannmålsmarknaden i väsentliga avseenden under statlig kontroll. Årets felslagna skörd av fodersäd och andra foderväxter i förening med importspärren har emellertid medfört en markerad knapphet på foder under innevarande konsumtionsår och därmed framkallat en kraftig stegring av foderpriserna. För att bringa spannmålsmarknaden i dess helhet under det allmännas kontroll lades såväl brödsäd som fodersäd under beslag från och med den 16 oktober. I samband därmed meddelades förskrift av innebörd, att spannmål skulle utan hinder av beslaget få försäljas i den ordning livsmedelskommissionen bestämde. Avsikten var härvid att låta spannmålshandeln fortgå i stort sett i samma banor som tidigare. För att uppmuntra jordbrukarna att så snart som möjligt och i varje fall före den 1 februari 1941 frivilligt utbjuda sin brödsäd stadgades att vid dylika försäljningar från producenterna priset å brödsäd skall vara 27 kronor för

deciton. Härigenom har brödsädspriset sedan hösten i fjol höjts med nära 30 %.

Beträffande handeln med beslagtagna brödsäd gäller, att Svenska spannmålsaktiebolaget eller dess ombud skall vid försäljning av brödsäd till kvarn uttaga ett pris av 27 kronor 35 öre för deciton fritt kvarnplats. Den pris-marginal av 35 öre för deciton, som sålunda föreligger mellan kvarnarnas inköpspris fritt kvarnplats och jordbrukarnas försäljningspris fritt anvisat uppsamlingsställe, är avsedd att täcka vissa av handelns omkostnader. Frakt-kostnaderna bestridas av spannmålsbolaget.

Beträffande regleringen av mjölpriset och en särskild förmalningsersättning har departementschefen framhållit följande.

De vidtagna höjningarna av brödsädspriserna inneburo en kraftig stegring av kvarnarnas råvarukostnader. Om icke särskilda åtgärder vidtagits till motverkande av dessa kostnadsstegringar, hade en betydande höjning av priserna å mjöl och därmed även å bröd blivit ofrånkomlig. Mjöl och bröd tillhöra våra allra viktigaste livsmedel, icke minst för de mindre bemedlade befolkningsgrupperna, och en höjning av priserna på dessa livsförnödenheter är särskilt kännbar i en tid av i övrigt stigande levnadskostnader. Det måste i nuvarande läge vara av synnerlig betydelse att en stegring av spannmålspriset såvitt möjligt icke nu får återverka på mjölpriserna. Det lämpligaste sättet för en dylik reglering av mjölpriset torde vara, att ersättning av statsmedel utbetalas till kvarnarna för av dem förmald brödspannmål.

En utväg att motverka höjning av mjölpriserna vore visserligen att tillhandahålla kvarnarna spannmål från statens reservlager till så lågt pris, att höjningen av priserna å övrig av kvarnarna inköpt spannmål därigenom uppvägs. Kostnaderna för en subvention i dylik form komme icke att direkt framträda i riksstaten utan i stället att belasta spannmålsbolaget men i verkligheten bleve statsverkets utgifter för ändamålet desamma, som om mjölpriserna hållas nere med stöd av direkt anslag på budgeten.

Med beaktande av dessa synpunkter har Kungl. Maj:t bemyndigat livsmedelskommissionen att till den som förmaler brödsäd av årets skörd utbetala ersättning med belopp, som svarar mot skillnaden mellan kvarnarnas fastställda inköpspris för brödsäd och 21 kronor för deciton. Förmalningsersättningen utgör sålunda för brödsäd, som inköpts under tiden 1 september—15 oktober 1940, 4 kronor för deciton och för brödsäd, som inköpts efter denna tid, 6 kronor 35 öre för deciton. För brödsäd av 1939 års skörd har förmalningsersättningen bestämts till 1 krona 50 öre för deciton. Ur kontrollsynpunkt har det ansetts nödvändigt att fastställa samma ersättningsbelopp för såväl vete som råg. Hänsyn har därför ej kunnat tagas till att före den 1 september ersättning utgick med 2 kronor för deciton vid förmalning av råg. På grund därav vidtogs en höjning av priset å rågmjöl i början av september 1940.

Som villkor för åtnjutande av förmalningsersättning gäller, att vederbörande kvarn vid försäljning av mjöl icke tillämpar högre priser än som av livsmedelskommissionen fastställts. Förmalningsersättningen utgår vidare vid såväl handelsförmalning som lönförmalning för odlarens husbehov. Självfallet har den förutsättningen uppställts, att kvarn, som vill erhålla förmalningsersättning, så ordnar sin rörelse, bokföring m. m., att erforderlig kontroll kan utövas av livsmedelskommissionen eller genom dess ombud.

Kostnaderna för utbetalande av förmalningsersättning i enlighet med av Kungl. Maj:t hittills meddelade beslut torde för tiden fram till och med den 30 juni 1941 kunna beräknas till nära 32 miljoner kronor på sätt framgår av följande tablå.

	Myckenhet	Ersättning för förmald spannmål	
		kronor/deciton	kronor
Lager hos kvarnarna $\frac{1}{9}$ 1940	70 000	1: 50	1 050 000
Kvarnarnas inköp under tiden $\frac{1}{9}$ — $\frac{15}{10}$ 1940	87 500	4: —	3 500 000
» » » » $\frac{16}{10}$ 1940— $\frac{30}{6}$ 1941	426 000	6: 35	27 051 000
Summa $\frac{1}{9}$ 1940— $\frac{30}{6}$ 1941	583 500	—	31 601 000

Mot den utgift, som sålunda uppstår, svara emellertid betydande inkomster av från de statliga reservlagren försåld spannmål. Under tiden 1 september 1940—30 juni 1941 beräknas tillhopa cirka 250 000 ton komma att försäljas från statens reservlager. Dessa försäljningar ha skett eller skola ske till samma priser, som vederbörande kvarn vid försäljningstillfället har att erlægga vid inköp från förmedlare av spannmål av årets skörd. Genom de vidtagna höjningarna å brödsädspriserna uppskattas spannmålsbolagets inkomster under budgetåret komma att ökas med drygt 14 miljoner kronor. Om hänsyn tages till den ökade inkomst för spannmålsbolaget, som sålunda uppstår genom de höjda spannmålspriserna, kan statsverkets nettoutgift för förmalningsersättningarna under innevarande budgetår beräknas till 18 miljoner kronor.

Departementschefen har vidare till behandling upptagit frågan om det förhöjda spannmålspris, som gäller vid frivillig försäljning efter den 15 oktober 1940, skulle tillämpas även om försäljning av årets skörd skett dessförinnan. I detta hänseende anföres följande.

I detta sammanhang torde böra anmälas, att till Kungl. Maj:t inkommit åtskilliga framställningar om att det förhöjda spannmålspris, som gäller vid frivillig försäljning efter den 15 oktober 1940, skulle tillämpas även då försäljningar av spannmål av årets skörd skett dessförinnan. I infortrat yttrande har livsmedelskommissionen förklarar sig icke vilja bestrida, att de vidtagna anstalterna i fråga om inlösnings av spannmål i vissa fall träffat jordbrukarna på ett sätt, som varit förenat med olägenheter. Enligt kommissionens mening vore det emellertid omöjligt att göra någon skillnad mellan jordbrukare eller företag i olika ställning; ginge man in för att lämna ersättning åt exempelvis lagerhusföreningarna, funnes det ingen rationell grund för en skiljelinje gent emot andra säljare, utan ersättningsrätten måste utsträckas till en var jordbrukare, som sålt spannmål före beslagstillfället. Då det för vissa grupper av säljare ofta måste vara svårt att ordna med tilläggslikvid från respektive köpare — dessa hade ju ofta i sin tur förmalt eller eljest avstått från varan och kunde således icke erhålla täckning för ifrågasvarande utbetalning — återstode, därest ersättningskraven ansåges böra tillmötesgå, ingen annan utväg än utbetalning direkt av belopp motsvarande premien. Med hänsyn till de konsekvenser ett bifall till någon del av framställningarna således skulle medföra, ansåge kommissionen, att ersättning icke lämpligen kunde utgå i enlighet med de framställda yrkandena.

Vad livsmedelskommissionen sålunda anfört synes äga fog. Stora praktiska svårigheter möta otvivelaktigt genomförande av varje anordning, varigenom jordbrukare, som avyttrat sin spannmål före den 16 oktober 1940, skulle beredas möjlighet att komma i åtnjutande av samma tilläggspris, som utgår vid frivillig försäljning under tiden 16 oktober 1940—31 januari 1941. Dessa svårigheter framträda särskilt i fråga om spannmål, som redan förmalts vid beslagets ikraftträdande. Full säkerhet för att i dylikt fall jordbrukarna skola kunna erhålla tilläggspriset torde kunna ernås endast genom direkt subvention till vederbörande jordbrukare med ett mot tilläggspriset svarande belopp. Denna anordning synes i praktiken vara ytterst svår att genomföra. Ur olika synpunkter är det emellertid i nuvarande läge angeläget, att de jordbrukare, som saluföra sin brödsäd tidigt under hösten, ej komma i sämre läge än övriga jordbrukare med saluöverskott av brödsäd. Det skulle därför vara önskvärt, att ifrågavarande tilläggspris utginge även å spannmål, som försålts före den 16 oktober, därest en i praktiken framkomlig väg kunde finnas för utbetalande av tilläggspriset. Som en sådan utväg kunde måhända övervägas en anordning av innebörd, att återförsäljare av brödsäd eller kvarn, som före den 16 oktober 1940 av producent köpt brödspannmål av 1940 års skörd, berättigas att av statsmedel utfå ersättning för vad han visar sig ha efter nämnda dag utöver avtalat pris utbetalat till producenten för sådan spannmål, dock med högst 2 kronor per deciton. Om en sådan föreskrift meddelas, torde man med hänsyn till rådande konkurrens på förevarande område kunna räkna med att flertalet av jordbrukarnas egna organisationer samt åtskilliga kvarnar och privata spannmålshandlare komma att utbetala det fastställda tilläggspriset till sina leverantörer även för av dem före den 16 oktober 1940 levererad brödspannmål. Därest riksdagen ej har något att invända mot att sådan tilläggsbetalning, varom här är fråga, utgår av statsmedel, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare besluta i ämnet. För ändamålet torde åtgå omkring 2 miljoner kronor.

Till ersättningar vid förmalning av brödsäd samt tilläggspris beräknas sålunda ett anslagsbehov av tillhoppa ($32 + 2 =$) 34 miljoner kronor.

Förmalningsersättningarna hava hittills utbetalats från det reservationsanslag för prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, som upptagits under nionde huvudtiteln i riksstaten för budgetåret 1940/41. Med hänsyn till syftet med ersättningarna föreslår departementschefen att de skola utgå av särskilt anslag under elfte huvudtiteln. Nyssnämnda reservationsanslag skulle tillföras ersättning från det nya anslaget för vad som redan utbetalats i förmalningsersättningar. Anslaget föreslås erhålla förslagsanslags natur.

Genom den av Kungl. Maj:t beslutade förmalningsersättningen erhålla kvarninnehavarna viss gottgörelse av statsmedel för den höjning av deras inköpspris för brödsäd, som genomförts sedan konsumtionsåret 1939/40. Ersättningen utgår med samma belopp å vete och råg, vilket sedan den 16 oktober 1940 fastställts till 6 kronor 35 öre för deciton. Detta innebär full kompensation för höjningen av vetepriset, men däremot icke beträffande priset å råg, där i stället en viss höjning av priset å rågmjöl medgivits. Ersättningen utgår både vid handelsförmalning och lönförmalning för eget

Utskottet.

husbehov. Såsom villkor för åtnjutande av dylik ersättning gäller, att vederbörande kvarn vid försäljning av mjöl icke tillämpar högre priser än som livsmedelskommissionen fastställer.

Den sålunda beslutade subventionen medför avsevärda kostnader för statsverket. Innevarande budgetår uppvägas dock dessa till en icke obetydlig del av vinst vid försäljning av spannmål från statens reservlager. Utskottet hyser för sin del tvekan, huruvida en statlig subvention å ifrågavarande område lämpligen bort erhålla en sådan omfattning och utformning som nu är fallet. Att ersättning av statsmedel skall utgå vid förmalning av brödsäd för eget husbehov är knappast en tilltalande konsekvens av den beslutade regleringen. Då riksdagen varit samlad innevarande höst, hade det enligt utskottets mening varit önskvärt, att frågan om en så omfattande statlig subvention som den förevarande underställts riksdagens prövning, innan Kungl. Maj:t fattade beslut i ämnet. I nuvarande läge anser utskottet sig emellertid böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om beviljande av anslag för ändamålet.

Av det anförda framgår, att utskottet icke kan tillstyrka bifall till yrkandet i motionen II: 49 om avslag å Kungl. Maj:ts proposition, i vad den avser anslag till förmalningsersättning. Vad åter angår de i motionerna II: 49 och 50 framlagda synpunkterna å prisregleringen för mjöl förutsätter utskottet, att dessa bliva föremål för Kungl. Maj:ts övervägande, så snart en ändring i den för löpande budgetår beslutade regleringen kan komma till stånd samt att för riksdagen framlägges det förslag, vartill prövningen kan föranleda.

I detta sammanhang vill emellertid utskottet understryka vikten av att såväl mjöl- som brödpriserna icke heller av andra orsaker än höjning av priset å brödsäd tillåtas stiga mer än som är oundgängligen nödvändigt. Utskottet förutsätter att noggrann kontroll i detta avseende utövas från statsmakternas sida, då syftet med ifrågavarande anslag eljest lätt skulle förfelas.

För Kungl. Maj:ts förslag att pristillägg skall utgivas för spannmål av årets skörd, som försålts före den 16 oktober 1940, tala bland annat vissa billighetsskäl, varför utskottet anser sig kunna tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag jämväl i denna del. I anledning av yrkandet i motionen II: 49 att dylikt pristillägg bör beredas samtliga jordbrukare, vill utskottet erinra om vad departementschefen anfört angående de stora praktiska svårigheter, som möta i detta hänseende. Utskottet utgår emellertid från, att Kungl. Maj:t vidtager åtgärder för att pristillägget skall komma största möjliga antal jordbrukare till del.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

- a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 49 i vad den avser anslagsbeloppet, till *Förmalningsersättningar* å tilläggsstat I för

budgetåret 1940/41 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 34 000 000 kronor;

b) att motionerna II: 50 och 49, den sistnämnda i vad den ej behandlats under a) här ovan, må anses besvarade med vad utskottet ovan anfört.

Stockholm den 12 december 1940.

På andra särskilda utskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Oscar Olsson*, *Nils-son* i Malmö, *Tjällgren*, *Heiding*, *Berling*, *Alfred Andersson*, *Mannerskantz*, *Anderberg* och *Larsson* i Varberg; samt

från andra kammaren: herrar *Åqvist*, *Persson* i Falla, *Andersson* i Falkenberg, *Andersson* i Löbbo, *Ward*, *Mårtensson*, *Andersson* i Malmö, *Ericsson* i Sörsjön, *Pettersson* i Rosta, *Karlsson* i Munkedal, *Pettersson* i Dahl och *Eriksson* i Frägsta.

Reservationer:

1) av herrar *Andersson* i Falkenberg, *Andersson* i Löbbo, *Mårtensson* och *Ericsson* i Sörsjön, som ansett, att andra stycket i utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

»Den sålunda beslutade subventionen medför avsevärda kostnader för statsverket. Innevarande budgetår uppvägas dock dessa till en icke obetydlig del av vinst vid försäljning av spannmål från statens reservlager. Inom utskottet har tvekan uttalats, huruvida en statlig subvention å ifrågavarande område lämpligen bort erhålla en sådan omfattning och utformning som nu är fallet. Att ersättning av statsmedel skall utgå vid förmalning av brödsäd för eget husbehov är knappast en tilltalande konsekvens av den beslutade regleringen. Emellertid har utskottet funnit det så angeläget att livsmedelskostnaderna hållas nere, att utskottet för sin del ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.»

2) av herrar *Anderberg*, *Ward* och *Andersson* i Malmö;

3) av herr *Pettersson* i Dahl.
